

LECTURES I LECTORS AL SEGLE XX

En primer lloc començaré a parlar sobre la meva família materna, ja que tinc molta més informació que de la paterna.

Els meus avis viuen en petits pobles, començaré per part del meu avi mater. El meu avi Juan, va néixer en un petit poble de la Serrania Valenciana, hi havia menys de 500 habitants, al poble hi havia una escola, on el meu avi va poder obtenir estudis secundaris, va entrar a formar part de la policia nacional, i a l'acadèmia, va perfeccionar moltes coses, entre la qual es trobava la cal·ligrafia. El meu avi va tenir accés a la lectura i l'escriptura, i quan va créixer va tenir la possibilitat de comprar llibres de diferents temàtiques i fer ús d'aquests. El seu pare va tenir accés a la lectoescriptura en una escola similar a la del meu avi, en un poble del costat però amb uns 100 habitants, avui en dia aquest poble ha desaparegut, va cursar fins a estudis primaris i després es va dedicar a treballar en l'agricultura, no tenia cap llibre a casa, només consumia premsa i de tant en tant. La mare del meu avi, la meva besàvia Maria, a la qual vaig conèixer, va tenir accés a l'escriptura i la lectura fins als 12 anys, que va marxar a servir a una casa a València, als 18 anys va tornar al poble i es va casar, llavors no redactava cartes, només signava, però si llegia, només tenia un llibre a casa La Bíblia. De tant en tant llegia el periòdic.

La meva àvia Manoli no va tenir tanta sort com el meu avi, ella vivia en un poble anomenat Enterrios de la província de Badajoz, de menys d'uns 2000 habitants. Va començar a l'escola primària però als 8 anys ho va haver de deixar, la seva mare va morir, i ella es va haver de fer càrrec de les seves 3 germanes petites i també havia d'ajudar al seu pare al camp, tenien una granja amb porcs, vaques, gallines, etc. Avui dia la meva àvia sap llegir, encara que li costa una mica i sap signar. El seu pare va accedir a l'escola però només va arribar a estudis primaris i de seguida es va posar a treballar en el camp, al viure en un poble tenien poques possibilitats de futur i el camp era la millor opció. La seva mare no va tenir accés a l'escola, es va dedicar a ajudar a casa i a servir en la casa d'una família, als 20 anys es va casar i als 30 desgraciadament va morir, deixant quatre filles sense mare.

En el cas de la meva mare trobem una gran evolució en comparació amb els seus pares, la meva mare va accedir a l'escola amb 5 anys i va arribar fins a grau superior, he d'esmentar que ja no vivia en una zona rural, sinó que vivia en una zona urbana, més exactament en Badalona, l'època havia canviat, l'accés i la implicació a l'educació era molt més importants, estava molt regulat i era normal anar a l'escola a estudiar. Ara mateix té menys de 100 llibres, però dins d'aquests podem trobar llibres de cuina, novel·la, labors, salut, entre altres.

De part del meu pare només tinc informació fins als meus avis. Els meus avis van néixer a un petit poble del Marroc pertanyent al desert del Sàhara, on no hi havia escola, només es dedicaven a l'agricultura i la ramaderia, encara que eren terres seques, hi havia molts dàtils i altres productes amb què treballaven. El meu avi quan era petit sabia llegir, a través de la religió ensenyaven els nens a resar i a llegir el Corán. Als anys 60 van emigrar a la ciutat, ja que al seu poble estaven massa apartats de la societat i els nens no tenien gran possibilitat de treball allà. Un cop es van traslladar a Fez va ser el subdirector de diversos negocis, entre ells un cinema, on va aprendre matemàtiques a partir dels comptes. No disposava de cap llibre, només el llibre de la religió, el Corán.

La meva àvia era del mateix poble el meu avi, en aquella època no ensenyaven a les dones a llegir, només els ensenyaven els versos per poder resar. Com he esmentat abans no hi havia escola i llavors mai va tenir dret a aprendre res. Tota la vida ha sigut mestressa de casa, i quan van emigrar a la ciutat tampoc va tenir cap oportunitat d'aprendre a llegir ni escriure.

El meu pare ja va néixer a Fez, i la seva vida i les seves oportunitats van ser molt diferents de les dels seus pares. El meu pare va anar a l'escola des dels 6 anys fins als 14 anys i va aprendre a escriure i llegir àrab i francès. Després es va posar a treball i quan va decidir emigrar per trobar una vida diferent de la que hi havia al seu país, va arribar a Barcelona i no entenia res, llavors va haver d'aprendre un altre cop a llegir i a escriure. Avui dia després de 25 anys, també ha après català. Els llibres que té el meu pare, no són de novel·la o història, més aviat són guies.

Ara és el meu torn, he nascut a Barcelona, hi he viscut en una zona urbana, en una època molt diferent de la dels meus avis, la llei d'educació era molt diferent i la possibilitat d'accedir també era molt més complicada. En el meu cas he anat a l'escola des dels 3 anys fins als 18, ara mateix em trobo cursant estudis universitaris, sóc de les poques de la família que ha tingut accés a aquests estudis, a causa de la seva procedència i situació. Tinc més de 100 llibres, la majoria són temàtica novel·la juvenil o contes infantils de quan era petita. Als 14 anys em vaig enganxar a una escriptora catalana, la Gemma Lienas, i recordo d'anar a la biblioteca i demanar tots els llibres que tinguessin d'ella per poder llegir-los tranquil·lament a casa, però ara mateix no tinc temps per trobar algun llibre que em motivi a tornar a l'hàbit de llegir.

He estat cercant informació sobre la taxa d'alfabetització al Marroc, la dada més llunyana que he trobat és del 1982 on diu que la taxa d'alfabetització de la població és d'un 30,62%. Amb aquesta dada em faig una idea de la situació l'any 1940 en una part tan aïllada on l'educació no era cap prioritat. Les dades dels meus avis paternals són completament normals i correlatives amb la situació de la societat en el seu entorn. En canvi les mateixes dades corresponen a l'any en què el meu pare es trobava gairebé finalitzant els seus estudis. En el seu cas ell era l'excepció, ja que molt poca gent tenia accés a l'escolarització i per tant a l'alfabetització.

En el cas d'Espanya l'any 1950 la taxa d'alfabetització era d'un 72,14%. Si em fixo en les dades del meu avi, ell va formar part d'aquest percentatge de població alfabetitzada. La meva àvia a causa de la seva situació familiar, no va tenir accés a una educació. I va passar a formar part d'aquest 27,86% de la població analfabeta d'aquella època. Una dada curiosa, l'àvia paterna de la meva àvia materna, sabia llegir i escriure, i quan els meus avis eren nuvis i el meu avi li escrivia cartes a la meva àvia, era la seva àvia paterna qui se les llegia i contestava les cartes.

En el cas de la meva mare l'any 1981 quan va entrar a l'escola la taxa d'alfabetització era d'un 93,64%. Podem trobar una gran diferència de percentatge d'alfabetització en tan sols uns 30 anys, aquests avenços poden estar relacionats amb els canvis demogràfics, econòmics, socials, polítics i culturals que es van donar en la societat espanyola en aquests anys.

En el meu cas, la gran majoria de la població està alfabetitzada. L'evolució de la societat i de les lleis d'educació han permès l'accés a l'escola, lliure, pluricultural i moderna. D'aquest

altíssim percentatge, el 96,1% de la població són lectors. Jo ara mateix formaria part del grup lectors ocasionals, que agrupa tota la gent que llegeix un cop al mes o per trimestre. Dins dels lectors podem trobar diferents formats de representació d'informació. Un 67,2% opta per llibres, un 73,9% llegeix diaris i també aquests lectors utilitzen molt xarxes socials per informar-se, webs, blogs, fòrums i revistes.

És increïble com ha canviat tant la societat, pel que fa a la importància de l'escola. En la meua família paterna l'escolarització mai ha sigut una prioritat, l'entorn en el qual vivien estava enfocat a l'agricultura i la ramaderia i no li donaven ni valor ni sentit a l'escola. Quan es van traslladar i van veure una realitat diferent de la que llavors estaven vivint sí que els va canviar la perspectiva, i els seus fills petits, en concret tres, van accedir a l'escola i van aprendre a llegir i escriure.

La meua àvia materna va haver d'afrontar la situació de la seva família i es va privar de l'educació. El meu avi va ser un afortunat i va arribar fins al batxillerat. La meua mare va gaudir de les possibilitats que es brindaven per tots els nens i nenes d'aquella època on a partir dels 5 anys era obligatori anar a l'escola.

I en el meu cas era previsible que pogués continuar estudiant, hi ha hagut una clara evolució en la meua família i de generació en generació els nivells d'estudis, la implicació la responsabilitat i la consciència han augmentat notablement. Estic agraïda de les oportunitats que la dècada on he nascut m'ha ofert per poder seguir formant-me.

BIBLIOGRAFIA:

alfabetización, T. (2019). *Marruecos - Tasa de alfabetización 2012*. [en línia] datosmacro.com. Disponible en: <<https://datosmacro.expansion.com/demografia/tasa-alfabetizacion/marruecos>> [Consulta 19 May 2019].

de Gabriel, N. (1997). *Alfabetización, semialfabetización y analfabetismo en España (1860-1991)*. [ebook] Madrid: Universidad Complutense, pp.5-33. Disponible en: <https://campusvirtual2.ub.edu/pluginfile.php/6008200/mod_resource/content/1/alfabetismo_s.XIX-XX_De_Gabriel.pdf> [Consulta 20 May 2019].

Informe de Resultados. Hábitos de Lectura y Compra de Libros en España| 2018. (2019). [ebook] Madrid: CONECTA. Disponible en: <<https://www.cegal.es/wp-content/uploads/2019/01/h%C3%A1bitos-de-lectura-y-compra-de-libros-2018.pdf>>[Consulta 20 May 2019].